

PATVIRTINTA

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
generalinio direktoriaus 2024 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. B-87

NAUDOJIMOSI LIETUVOS NACIONALINE MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA TAISYKLĖS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Naudojimosi Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka (toliau – Nacionalinė biblioteka) taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato bendrąją naudojimosi Nacionaline biblioteka tvarką, asmenų registravimo, registruotųjų vartotojų asmens duomenų tvarkymo ir paslaugų teikimo tvarką Nacionalinėje bibliotekoje, vartotojo teises, pareigas ir atsakomybę, Nacionalinės bibliotekos teises ir pareigas.

2. Šių Taisyklių priedai:

2.1. 1 priedas „Vartotojo registracijos kortelė“;

2.2. 2 priedas „Vartotojo (iki 16 metų) registracijos kortelė“;

2.3. 3 priedas „Prašymas dėl leidimo naudotis dokumentais“;

2.5. 4 priedas „Prašymas dėl dokumentų kopijų užsakymo“;

2.7. 5 priedas „Prašymas dėl garso dokumentų kopijavimo“;

2.6. 6 priedas „Prašymas dėl terminuoto leidimo išsinešti dokumentus“;

2.8. 7 priedas „Prašymas dėl leidimo panaudoti dokumentą rengiant publikaciją“.

3. Naudotis Nacionalinės bibliotekos teikiamomis paslaugomis turi teisę visi fiziniai ir juridiniai asmenys Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo ir šių Taisyklių nustatyta tvarka, kuri skelbiama Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje www.lnb.lt.

3.1. Nacionalinėje bibliotekoje nedirbama valstybinių švenčių dienomis, o švenčių dienų išvakarėse darbo dienos trukmė sutrumpinama viena valanda.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1 **Bibliotekos paslauga** – bet kuri Nacionalinės bibliotekos veikla, organizuojama ir vykdoma Nacionalinės bibliotekos patalpose ir už jų ribų, tenkinant vartotojų informacinius, mokslinius, kultūrinius, edukacinius, profesinius, laisvalaikio poreikius ir naudojant visus prieinamus informacijos išteklius, bibliotekos įrangą, patalpas bei specialistų kompetenciją.

4.2. **Vartotojas** – Nacionalinės bibliotekos paslaugų gavėjas.

4.3. **Identifikuotas vartotojas** – vartotojas, kuris kreipiasi į Nacionalinę biblioteką žodžiu arba raštu, pateikęs savo vardą, pavardę, vartotojo pažymėjimo numerį ir (ar) asmens kodą.

4.4. **Neregistruotasis vartotojas** – vartotojas, kuris lankosi bibliotekoje ir naudojami bibliotekos paslaugomis, kurioms nebūtina patvirtinti (identifikuoti) jo tapatybę, pavyzdžiui, naudojami bibliotekos skaityklomis, dalyvauja viešuose renginiuose, ekskursijose ir pan.

4.5. **Registruotasis vartotojas** – vartotojas, kuris yra registruotas bibliotekos informacinėje sistemoje ir turi jam išduotą vartotojo pažymėjimą, suteikiantį teisę rezervuoti ir gauti panaudai bibliotekos dokumentus, pratęsti jų panaudos terminą, nuotoliniu būdu naudotis el. ištekliais (jei licencija tai leidžia) ir naudotis kitomis bibliotekos paslaugomis, kurioms būtina patvirtinti (identifikuoti) vartotojo tapatybę.

4.6. **Registruotasis viešosios interneto prieigos vartotojas** – vartotojas, bibliotekos nustatyta tvarka užsiregistravęs bibliotekos viešosios interneto prieigos sistemoje, besinaudojantis viešosios interneto prieigos paslaugomis.

4.7. **LIBIS** – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema.

4.8. www.ibiblioteka.lt – LIBIS sistemos paslaugų portalas visuomenei.

4.9. **LIBIS bibliotekos** – bibliotekinėms paslaugoms teikti LIBIS programinę įrangą naudojančios bibliotekos.

4.10. **LIBIS vartotojo pažymėjimas (vartotojo pažymėjimas)** – registruotojo vartotojo identifikavimo dokumentas, išduodamas teisės aktų nustatyta tvarka, pripažįstamas visose LIBIS bibliotekose ir suteikiantis teisę naudotis bibliotekos paslaugomis, kurioms būtina patvirtinti (identifikuoti) vartotojo tapatybę.

4.11. **Sutartis su vartotoju** – vartotojui užpildant Nacionalinės bibliotekos vartotojo registracijos kortelę ir ją patvirtinant savo parašu ar anketą LIBIS sistemoje ir ją patvirtinant per elektroninius valdžios vartus su vartotoju sudaroma paslaugų teikimo sutartis.

4.12. **Vartotojų aptarnavimas** – veikla, kurią vykdo Nacionalinės bibliotekos struktūriniai padaliniai, teikiantys paslaugas bibliotekoje ir (ar) už jos ribų.

4.13. **Dokumentas** – bet koku būdu, forma ir laikmena pateikta saugoma ir naudojama informacija, įskaitant pritaikytą skaityti elektroninėmis priemonėmis: knyga, periodinis leidinys, rankraštis, natos, mikrokopijos, garsinis, regimasis, mišrus (garsinis regimasis), kartografinis, vaizdinis, elektroninis, skaitmeninis, aklyjų (Brailio) raštu išspausdintas ar kitu būdu informaciją pateikiantis dokumentas.

4.14. **TBA** – Tarpbibliotekinis abonementas – bibliotekų bendradarbiavimo forma, kai viena biblioteka skolina dokumentus arba pateikia straipsnių kopijas kitai bibliotekai.

5. Kitos taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir

gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS

VARTOTOJŲ REGISTRAVIMO TVARKA

6. Asmuo, pageidaujantis tapti registruotuoju Nacionalinės bibliotekos vartotoju ir įsigyti fizinį arba skaitmeninį LIBIS vartotojo pažymėjimą, turi:

6.1. susipažinti su Taisyklėmis;

6.2. registruojantis bibliotekoje pateikti galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, registruojantis internetu – autentifikuotis per el. valdžios vartus (VIISP), autentifikavimas prilygsta pasirašymui ranka;

6.3. nurodyti asmens tapatybės duomenis (vardą, pavardę, asmens kodą) ir duomenis ryšiams palaikyti (gyvenamosios vietos adresą, telefono numerį ir (ar) elektroninio pašto adresą);

6.4. užpildyti ir pasirašyti vartotojo registracijos kortelę (Taisyklių 1 priedas) ir taip patvirtinti, kad:

6.4.1. susipažino su Taisyklėmis;

6.4.2. pateikė tikslus ir teisingus asmens duomenis;

6.4.3. yra informuotas apie asmens duomenų tvarkymo tikslus ir sąlygas;

6.5. išreikšti sutikimą arba nesutikimą gauti Nacionalinės bibliotekos informaciją ir (ar) dalyvauti Nacionalinės bibliotekos atliekamos apklausose ir (ar) tyrimuose;

6.6. sumokėti Nacionalinės bibliotekos nustatyto dydžio vartotojo pažymėjimo išdavimo mokestį (jeigu įsigyjamas fizinis pažymėjimas);

6.7. asmenys, turintys kitose bibliotekose įsigytą fizinį ar skaitmeninį LIBIS vartotojo pažymėjimą, jį pateikia kartu su asmens tapatybės dokumentu ir užpildo registracijos kortelę. Naujas pažymėjimas neišduodamas, pažymėjimo išdavimo mokestis neimamas.

7. Asmenys iki 16 metų registruojami pateikus nustatytos formos jų atstovo (tėvo, įtėvio, globėjo ar rūpintojo) pasirašytą Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos vartotojo (iki 16 metų) registracijos kortelę (Taisyklių 2 priedas).

8. Vartotojai gali registruotis arba atnaujinti savo registracijos duomenis:

8.1. atvykę į Nacionalinę biblioteką;

8.2. elektroniniu būdu, naudodamiesi asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje priemonėmis portale www.ibiblioteka.lt:

8.2.1. registruojantis portale www.ibiblioteka.lt, pateiktame sąraše galima pasirinkti lankytinas bibliotekas, vartotojas jose užregistruojamas automatiškai;

8.2.2. įsigyjant fizinį pažymėjimą portale www.ibiblioteka.lt, užsakymą reikia apmokėti per 40 kalendorinių dienų. Sumokėjęs vartotojas privalo per 14 kalendorinių dienų atvykti atsiimti pažymėjimo (jeigu buvo pasirinkta vartotojo pažymėjimą atsiimti Nacionalinėje bibliotekoje). Laiku nesumokėjęs ar neatvykęs atsiimti, registracijos duomenys ištrinami, pažymėjimas neišduodamas, sumokėti pinigai negražinami.

9. Nacionalinėje bibliotekoje ir kitose LIBIS bibliotekose registruotas vartotojas gali naudotis vienu galiojančiu fiziniu arba skaitmeniniu pažymėjimu.

10. Registruotajam vartotojui, praradusiam ar sugadinusiam fizinį vartotojo pažymėjimą, Taisyklių nustatyta tvarka išduodamas naujas fizinis arba skaitmeninis vartotojo pažymėjimas.

11. Lietuvos bibliotekos ir organizacijos, norėdamos naudotis TBA paslauga, turi užsiregistruoti Nacionalinėje bibliotekoje arba kitoje pasirinktoje LIBIS tinklo bibliotekoje ir įsigyti fizinį arba skaitmeninį pažymėjimą. Informacija teikiama el. paštu tba@lnb.lt arba Nacionalinėje bibliotekoje (Gedimino pr. 51, II a., Registracijos ir informacijos punkte).

III SKYRIUS

REGISTRUOTŲJŲ VARTOTOJŲ ASMENS DUOMENŲ VALDYMAS IR TVARKYMAS

12. Įsigydamas pažymėjimą vartotojas parašu patvirtina, kad sutinka su šiomis Taisyklėmis ir yra informuotas, kad Nacionalinė biblioteka, turėdama teisės aktų nustatyta tvarka prievolę tvarkyti ir valdyti asmens duomenis, vartotojams registruojantis, persiregistruojant ir naudojantis Nacionalinės bibliotekos paslaugomis įstatymų bei šiose Taisyklėse apibrėžta tvarka, tvarkys vartotojo Nacionalinei bibliotekai suteiktus asmens duomenis.

13. Vartotojų asmens duomenys Nacionalinėje bibliotekoje tvarkomi automatinio ir neautomatinio būdu.

14. Tvarkydama vartotojų asmens duomenis, Nacionalinė biblioteka vadovaujasi 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą, reikalavimais.

15. Nacionalinė biblioteka tvarko šiuos vartotojų asmens duomenis:

15.1. vardas;

15.2. pavardė;

15.3. asmens kodas;

15.4. nuotrauka;

15.5. gyvenamosios vietos adresas;

15.6. telefono numeris ir (ar) elektroninio pašto adresas;

15.7. profesija;

15.8. išsilavinimas;

15.9. mokymosi vieta ir statusas;

15.10. mokslo laipsnis;

15.11. mokslo vardas;

15.12. lytis;

15.13. gimimo data.

16. Vartotojų asmens duomenys tvarkomi vartotojų aptarnavimo ir informacinio aprūpinimo, apskaitos ir apklausų organizavimo tikslu, siekiant:

16.1. organizuoti vartotojų aptarnavimą ir informacinį aprūpinimą;

16.2. vykdyti vartotojų apskaitą;

16.3. nustatyti asmens tapatybę;

16.4. vartotojo pažymėjimui funkcionuoti bendros vartotojų registravimo duomenų bazės pagrindu;

16.5. organizuoti vartotojų apklausas, mokslinius tyrimus, siekiant gerinti bibliotekos teikiamų paslaugų kokybę, kurti naujus produktus ir paslaugas (tik esant rašytiniam sutikimui);

16.6. informuoti vartotojus apie bibliotekos paslaugas, informacijos išteklius, dokumentų panaudos terminus, organizuojamus renginius ir darbo laiko pakeitimus (tik esant rašytiniam sutikimui).

17. Nacionalinė biblioteka, gavusi rašytinį vartotojo sutikimą, dėl mokslinių ir (ar) vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimų gali rinkti papildomus asmens duomenis, susijusius su išsilavinimu, profesine veikla ir kt.

18. Apibendrinti ir nuasmeninti Nacionalinės bibliotekos vartotojų asmens duomenys naudojami statistikai.

19. Tvarkydama asmens duomenis Nacionalinė biblioteka remiasi sutarties sudarymo ir vykdymo, sutikimo, pareigos pagal taikomus teisės aktus vykdymo teisiniais pagrindais ar kitomis Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalyje nustatytais teisėto tvarkymo sąlygomis.

20. Vartotojų duomenys atnaujinami (patikslinami) periodiškai, ne rečiau kaip kartą per metus. Duomenys atnaujinami (patikslinami) nemokamai.

21. Automatinio būdu ir neautomatinio būdu tvarkomi asmens duomenys saugomi tol, kol vartotojas naudoja Nacionalinės bibliotekos paslaugomis arba tol, kol galioja asmens duotas sutikimas. Jeigu vartotojas nebesinaudoja Nacionalinės bibliotekos paslaugomis, jo asmens duomenys saugomi ne ilgiau kaip asmens duomenų saugojimo informacinėje sistemoje nustatytas terminas. Jeigu per šį laikotarpį vartotojas nė karto nepasinaudojo Nacionalinės bibliotekos paslaugomis, nepersiregistravo, jo duomenys nuasmeninami.

22. Vartotojų finansinės operacijos saugomos tiek, kiek to reikalauja Lietuvos Respublikos teisės aktai.

23. Vartotojų, kurie skolingi Nacionalinei bibliotekai ar kitai LIBIS bibliotekai, duomenys saugomi iki kreditorinio reikalavimo patenkinimo, bet ne daugiau nei 10 metų nuo teisės į kreditorinį reikalavimą atsiradimo.

24. Vartotojas dėl savo, kaip duomenų subjekto, teisių įgyvendinimo gali kreiptis į Nacionalinę biblioteką tiesiogiai, pateikdamas prašymą raštu adresu Gedimino pr. 51 LT-01109 Vilnius, arba el. paštu biblio@lnb.lt. Nagrinėjami tik identifikuotų vartotojų rašytiniai prašymai.

25. Nacionalinei bibliotekai patenkinus vartotojo prašymą ištrinti jo asmens duomenis, vartotojas netenka galimybės naudotis paslaugomis, kurioms būtina patvirtinti (identifikuoti) jo tapatybę.

26. Tenkinant prašymą ištrinti vartotojo asmens duomenis, visais atvejais paliekama informacija apie apribotą vartotojo teisę lankytis Nacionalinėje bibliotekoje ir (ar) naudotis Nacionalinės bibliotekos paslaugomis.

27. Automatinio ir neautomatinio būdu tvarkomų asmens duomenų saugumą Nacionalinė biblioteka užtikrina įgyvendindama infrastruktūrinės (tinkamas techninės įrangos išdėstymas ir priežiūra, griežtas gaisrinės saugos taisyklių laikymasis ir kt.), administracines (asmenų, dirbančių su asmens duomenimis, mokymas saugiai dirbti su asmens duomenimis, vidaus dokumentų rengimas ir kt.), telekomunikacines (informacinių sistemų priežiūra, naudojimosi internetu saugumo užtikrinimas, slaptažodžių naudojimas ir kt.) priemones.

28. Asmens duomenys renkami tik iš asmens duomenų subjektų (vartotojų), todėl už teisingų duomenų Nacionalinei bibliotekai pateikimą atsakingas tik duomenis pateikiantis vartotojas.

29. Registruotojo vartotojo veiksmai LIBIS sistemoje, kiek tai susiję su naujų duomenų sukūrimu, senų redagavimu ar panaikinimu ir kitomis svarbiomis operacijomis, saugomi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių duomenų saugą (kibernetinį saugumą), ir LIBIS saugos nuostatų nustatytą apimtį ir trukmę.

30. Vartotojai, turintys LIBIS vartotojo pažymėjimą ir nesutinkantys, kad Nacionalinė biblioteka tvarkytų jų asmens duomenis, privalo raštu apie tai informuoti Nacionalinės bibliotekos generalinį

direktorių pateikdami prašymą. Prašymą patenkinus, vartotojas netenka galimybės naudotis tomis bibliotekos paslaugomis, kurioms būtina patvirtinti (identifikuoti) vartotojo tapatybę.

31. Pasikeitus asmens duomenims (pavardei, gyvenamajai vietai ir kt.) arba praradę vartotojo pažymėjimą, vartotojai privalo apie tai informuoti Nacionalinę biblioteką.

32. Nacionalinė biblioteka, vadovaudamasi Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintomis Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos vaizdo duomenų tvarkymo taisyklėmis, Nacionalinės bibliotekos prieigose (pastato perimetre, prie centrinių, Vaikų ir jaunimo departamento, neįgaliųjų įėjimo ir tarnybinio įėjimo durų, prie įvažiavimo į vidinį kiemą ir automobilių stovėjimo aikštelę) ir bendrose erdvėse stebi vaizdą.

33. Vaizdo stebėjimo medžiaga saugoma 30 kalendorinių dienų. Jeigu vaizdo įrašų duomenys naudojami kaip įrodymai civilinėje, administracinėje ar baudžiamojoje byloje ar kitais įstatymų nustatytais atvejais, jie gali būti saugomi tiek, kiek tai reikalinga šiems duomenų tvarkymo tikslams, ir sunaikinami nedelsiant, kai tampa nebereikalingi.

34. Nacionalinė biblioteka, vadovaudamasi Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu dėl Telefono pokalbių įrašų duomenų tvarkymo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje taisyklių, tvarko telefono pokalbių įrašų duomenis.

35. Telefono pokalbių įrašai daromi skambinant bendruoju informacijos telefonu +370 5 249 7028 ir Vaikų ir jaunimo literatūros skaityklos telefonu +370 5 239 8563. Vartotojas visada įspėjamas prieš telefono pokalbį, kad toks įrašas bus daromas.

36. Telefono pokalbių įrašai saugomi 6 mėnesius. Esant konfliktinei situacijai ir (ar) Taisyklių pažeidimo atvejui šis terminas gali būti pratęstas, tačiau ne ilgiau, nei to reikės išspręsti susidariusiai situacijai. Jeigu telefono pokalbių įrašų duomenys naudojami kaip įrodymai civilinėje, administracinėje ar baudžiamojoje byloje ar kitais įstatymų nustatytais atvejais, jie gali būti saugomi tiek, kiek tai reikalinga šiems duomenų tvarkymo tikslams, ir sunaikinami nedelsiant, kai tampa nebereikalingi.

37. Nacionalinė biblioteka įsipareigoja užtikrinti vartotojų asmens duomenų saugumą, tam pasitelkiamos techninės, technologinės ir organizacinės priemonės.

IV SKYRIUS

PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKA

38. Nacionalinė biblioteka teikia paslaugas pagal jos nuostatuose apibrėžtus veiklos tikslus ir funkcijas.

39. Naudojimosi Nacionaline biblioteka tvarka nustatoma šiomis Taisyklėmis ir, jei reikia, atskiromis taisyklėmis ir (ar) specializuotų paslaugų teikimo tvarkų aprašais, vadovaujantis teisėtumo, sąžiningumo, protingumo, proporcingumo bei nediskriminavimo principais ir atsižvelgiant į Nacionalinės bibliotekos veiklos specifiką.

40. Informacija apie Nacionalinės bibliotekos teikiamas nemokamas ir mokamas paslaugas, jų teikimo tvarką skelbiama Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje.

41. Nacionalinės bibliotekos dokumentai gali būti skaitomi tik Nacionalinės bibliotekos patalpose arba išduodami išsinešti į namus panaudos pagrindais. Esant papildomoms dokumentų skaitymo vietos sąlygoms, apie jas lankytojas informuojamas išduodant dokumentus.

42. Specializuotų skaityklų atviruosiuose fonduose saugomi dokumentai naudojami be kompiuterinio užsakymo, į namus neišduodami.

43. Dokumentai vartotojams į namus išduodami:

43.1. iš Bendrųjų, Vaikų ir jaunimo literatūros atvirojo, Laisvalaikio skaitinių, Amerikos skaityklos ir Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondų:

43.1.1. iš Bendrųjų, Laisvalaikio skaitinių, Amerikos skaityklos ir Vilniaus žydų viešosios bibliotekos fondų – ne daugiau kaip 10 (dešimt) dokumentų 30 (trisdešimt) dienų laikotarpiui;

43.1.2. iš Vaikų ir jaunimo literatūros atvirojo fondo – ne daugiau kaip 5 (penki) dokumentai 30 (trisdešimt) dienų laikotarpiui;

43.2. panaudai šie dokumentai išduodami tik registruotajam Nacionalinės bibliotekos vartotojui, turinčiam galiojantį LIBIS vartotojo pažymėjimą ir einamaisiais metais atnaujinusiam registracijos duomenis (persiregistravusiam) bei pateikusiam šiai paslaugai gauti būtinus asmens duomenis;

43.3. vartotojas gali pratęsti panaudai į namus išduoto dokumento grąžinimo terminą 14 (keturiolika) dienų, išskyrus atvejus, kai jis turi kitų laiku negrąžintų dokumentų arba Nacionalinės bibliotekos dokumentas yra užsakytas ar rezervuotas kito vartotojo.

44. Nacionalinės bibliotekos dokumentų panauda:

44.1. Dokumentų išdavimo ir naudojimo tvarka iš Bendrųjų fondų:

44.1.1. Nacionalinės bibliotekos Bendruosiuose fonduose saugomi dokumentai išduodami pateikus kompiuterinį užsakymą (Nacionalinėje bibliotekoje ar internetu). Dokumentams, kuriems negalima pateikti kompiuterinio užsakymo, pildomi užsakymo lapeliai;

44.1.2. vartotojui panaudai išduodamas tik vienas to paties pavadinimo ir laidos Nacionalinės bibliotekos dokumento egzempliorius;

44.1.3 moksliniams tyrimams išduoti kelis to paties pavadinimo ir laidos egzempliorius galima užpildžius prašymą (Taisyklių 3 priedas) ir gavus Bendrųjų fondų skyriaus vadovo leidimą;

44.1.4. dokumentų originalai gali būti neišduodami, jeigu jų mikrokopijos arba skaitmeninės kopijos yra portale *epaveldas.lt*;

44.1.5. dokumentai, išduoti skaityti tik vietoje, grąžinami tą pačią dieną. Vartotojo pageidavimu išduotus skaityti tik vietoje dokumentus galima rezervuoti iki 5 dienų, negrąžinant jų į nuolatinę saugojimo vietą. Dokumentai paliekami Registracijos ir informacijos punkto darbuotojui;

44.1.6. likus 1 (vienai) val. iki Nacionalinės bibliotekos darbo laiko pabaigos, dokumentų iš Bendrųjų fondų užsakymai priimami tik kitai darbo dienai;

44.2. Dokumentų išdavimo ir naudojimo tvarka Retų knygų ir rankraščių skaitykloje bei Judaikos tyrimų centre:

44.2.1. užsakyti dokumentai registruojami ir išduodami vartotojui pasirašius Dokumentų registracijos knygoje;

44.2.2. vienu metu išduodami ne daugiau kaip 5 (penki) dokumentai, o ypatingos vertės ir apimties dokumentai išduodami tik po vieną. Dokumentai grąžinami darbuotojui likus 15 (penkiolika) min. iki skaityklos darbo pabaigos;

44.2.3. vartotojui pageidaujant, išduotus dokumentus galima rezervuoti iki 7 (septynių) dienų, negrąžinant jų į nuolatinę saugojimo vietą. Vartotojui gali būti palikta iki 15 (penkiolika) dokumentų vienetų;

44.2.4. jeigu yra dokumento kopija, originalas iš Retų knygų ir rankraščių bei Judaikos fondų neišduodamas;

44.2.5. blogos fizinės būklės dokumentai neišduodami;

44.2.6. dokumentai, kuriems galioja dokumento perdavimo Nacionalinei bibliotekai sutartyje nurodyti apribojimai, vartotojams išduodami sutartyje nurodytomis sąlygomis;

44.2.7. išduodamas ir priimdamas grąžinamą dokumentą, darbuotojas patikrina fizinę dokumento būklę;

44.2.8. dokumentų iš saugyklų užsakymai priimami pirmadieniais–ketvirtadieniais iki 16 val., penktadieniais iki 15 val. Šeštadieniais Retų knygų ir rankraščių skyriaus dokumentai išduodami tik iš anksto užsakyti.

44.3. Nacionalinis publikuotų dokumentų archyvinis fondas (toliau – NPDAF):

44.3.1. NPDAF dokumentais vartotojai gali naudotis tik tuo atveju, jeigu kituose Nacionalinės bibliotekos fonduose nėra reikiamo dokumento;

44.3.2. norėdami naudotis NPDAF dokumentais, vartotojai užpildo užsakymo lapelį Retų knygų ir rankraščių skaitykloje;

44.3.3. jei dokumentas yra portale *epaveldas.lt*, dokumento originalas neišduodamas;

44.3.4. blogos fizinės būklės dokumentai neišduodami;

44.3.5. jei vartotojas nori peržiūrėti dokumento mikrofilmą, jį peržiūrėti galima Žiniasklaidos skaitykloje lydint NPDAF darbuotojui;

44.3.6. NPDAF dokumentais galima naudotis tik Retų knygų ir rankraščių skaitykloje;

44.3.7. NPDAF vaizdo ir garso archyviniai dokumentai užsakomi Muzikos ir vizualiųjų menų skaitykloje ir naudojami pasitelkiant tik šioje skaitykloje esančią garso ir vaizdo techninę įrangą;

44.4. Adolfo Damušio demokratijos studijų centro ir Valstybingumo erdvės dokumentais vartotojai gali naudotis tik šių centrų (erdvių) patalpose;

44.5. Muzikos ir vizualiųjų menų skaitykloje esančiais ir išduotais dokumentais – natomis, garso ir vaizdo įrašais – vartotojai gali naudotis tik šios skaityklos patalpose ir tik per šios skaityklos garso ir vaizdo techninę įrangą.

45. Nacionalinė biblioteka į namus neišduoda:

45.1. didelę paklausą turinčių dokumentų;

45.2. informacinių dokumentų: žodynų, žinynų, enciklopedijų, atlasų;

45.3. grupuojamųjų dokumentų;

45.4. natų dokumentų;

45.5. skaitmeninių dokumentų fizinėse laikmenose;

45.6. dokumentų, priskirtų kilnojamosioms kultūros vertybėms ir kolekcijoms;

45.7. dokumentų, išleistų iki 1945 metų, saugomų Retų knygų ir rankraščių bei Judaikos fonduose, NPDAF;

45.8. blogos fizinės būklės dokumentų (pvz., pažeista įriša, nuplėštas viršelis, byrantys, trupantys lapai ir kt.);

45.9. serialinių leidinių: žurnalų, laikraščių, tęstinių leidinių;

45.10. kartografijos dokumentų;

45.11. vaizdinių, garsinių, regimųjų ir mišrių garsinių regimųjų dokumentų;

45.12. mikrokopijų;

45.13. neįrištų dokumentų, aplankų, rinkinių;

45.14. paskutinio Vaikų ir jaunimo literatūros knygų fonde likusio egzemplioriaus;

45.15. kitų dokumentų fondo saugotojo motyvuotu sprendimu.

46. Iki nustatyto panaudos termino negrąžinus dokumento, skaičiuojami delspinigiai:

46.1. delspinigių dydis yra 3 (trys) euro centai už vieną dokumentą per kalendorinę dieną;

46.2. delspinigiai pradkami skaičiuoti kitą dieną, pasibaigus panaudos terminui;

46.3. delspinigiai nebeskaičiuojami pasiekus panaudai išduotų ir laiku negrąžintų dokumentų įsigijimo kainą ar rinkos kainą jų išdavimo metu, delspinigių suma neviršija vienos bazinės socialinės išmokos dydžio.

47. Prieiga prie Nacionalinės bibliotekos prenumeruojamų duomenų bazių ir kitų el. išteklių vartotojams teikiama pagal duomenų bazės tiekėjo licencinėje sutartyje nustatytas teises ir sąlygas Nacionalinėje bibliotekoje ir nuotoliniu būdu.

48. Dokumentų kopijavimas, fotografavimas:

48.1. vartotojas, norintis naudotis savitarnos kopijavimo, spausdinimo ir skenavimo įrenginiais, registruojamas savitarnos vartotojų sistemoje Registracijos ir informacijos punkte;

48.2. vartotojai, savarankiškai darantys dokumentų kopijas, turi nepažeisti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatų;

48.3. vartotojai savarankiškai fotografuoti dokumentus gali tik mobiliisiais įrenginiais be blykstės;

48.4. dokumentų kopijavimas ir skenavimas, kai paslaugą teikia Nacionalinės bibliotekos darbuotojas, atliekamas tik iš anksto sumokėjus už paslaugą;

48.5. Retų knygų ir rankraščių, Judaikos fondų bei Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo dokumentų kopijavimas:

48.5.1. užsakyti geros kokybės kopijas galima užpildžius ir pateikus nustatytos formos prašymą (Taisyklių 4 priedas). Kopijuoti galima tik geros fizinės būklės dokumentus. Dokumentus kopijuoja bibliotekos darbuotojas. Kopija vartotojui pateikiama atsiskaičius už paslaugą;

48.5.2. fotografuoti galima tik mobiliisiais įrenginiais be blykstės asmeniniais ir mokslo tyrimų bei studijų tikslais suderinus su skaityklos darbuotoju ir tik vietoje;

48.5.3. savarankiškai fotografuoti neišduodami prastos fizinės būklės, ypatingos vertės, unikalūs ar jau skaitmeninti dokumentai bei dokumentai, kuriems galioja intelektinės nuosavybės teisės (autorių teisės, gretutinės teisės ir pan.), arba dokumentai, kurių panaudą apibrėžia perdavimo Nacionalinei bibliotekai sutartis;

48.6. Bendrųjų fondų dokumentų kopijavimas, fotografavimas:

48.6.1. galima kopijuoti tik geros fizinės būklės dokumentus;

48.6.2. blogos fizinės būklės dokumentus (pvz., laikraščių ir žurnalų įrištų komplektų straipsnius) galima tik fotografuoti;

48.7. garso dokumentų kopijavimo paslaugą teikia tik Nacionalinės bibliotekos darbuotojas pagal Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintą Garso dokumentų kopijavimo tvarką, užpildžius ir pateikus patvirtintos formos prašymą (Taisyklių 5 priedas).

49. Kitos paslaugos:

49.1. viešosios prieigos kompiuteriais Nacionalinėje bibliotekoje gali naudotis registruotieji vartotojai, turintys LIBIS vartotojo pažymėjimą. Registruotasis vartotojas, norintis naudotis viešąja interneto prieiga, registruojamas viešosios prieigos sistemoje;

49.2. neregistruotiesiems vartotojams viešosios interneto prieigos paslaugoms suteikiami laikini slaptažodžiai;

49.3. viešosios interneto prieigos paslaugos Nacionalinėje bibliotekoje vartotojams teikiamos nemokamai;

49.4. viešosios prieigos kompiuteriai automatiškai atsijungia aktyviai jais nesinaudojant 20 minučių. Dokumentai prarandami, jei vartotojas jų neišsisaugo išorinėje laikmenoje;

49.5. nuotolinės Nacionalinės bibliotekos paslaugos, kurioms būtina patvirtinti (identifikuoti) vartotojo tapatybę, teikiamos tik registruotiesiems vartotojams arba per Elektroninės valdžios vartus;

49.6. Nacionalinės bibliotekos patalpų rezervavimas ar naudojimas:

49.6.1. susitikimų kambariai ir Muzikavimo erdvė vartotojams rezervuojami vadovaujantis Naudojimosi susitikimų kambariais ir Muzikavimo erdve taisyklėmis;

49.6.2. renginiai konferencijų salėje, kino salėje ir kitose renginių erdvėse, tiesioginės transliacijos ir parodos organizuojamos vadovaujantis Organizuojamų renginių, tiesioginių transliacijų ir parodų rengimo bei viešinimo tvarkos aprašu;

49.6.3. naudojimąsi Žaisloteka reglamentuoja Nacionalinės bibliotekos lankymosi vaikų užimtumo centre Žaisloteka taisyklės;

49.6.4. naudojimąsi kūrybinėmis dirbtuvėmis reglamentuoja Nacionalinės bibliotekos lankymosi Kūrybinėse dirbtuvėse taisyklės;

49.6.5. Garso įrašų studijos paslaugų teikimą reglamentuoja Nacionalinės bibliotekos garso įrašų studijos paslaugų teikimo taisyklės.

50. Tarpbibliotekinis abonementas:

50.1. dokumentai, kurių nėra Nacionalinės bibliotekos fonde, registruotiesiems vartotojams arba juridiniams asmenims, sudariusiems sutartis su Nacionaline biblioteka, užsakomi iš kitų Lietuvos ir užsienio bibliotekų;

50.2. dokumentais, gautais iš Lietuvos bibliotekų, galima naudotis iki 1 mėn., dokumentų iš užsienio bibliotekų terminą nurodo dokumentą skolinanti biblioteka. Užsakytų dokumentų kopijos atiduodamos vartotojui;

50.3. pateiktas užsakymas negarantuoja dokumento ar jo kopijos gavimo;

50.4. išsiųsti užsakymai neanuliuojami.

51. Juridiniai asmenys Nacionalinėje bibliotekose aptarnaujami pagal neatlygintų paslaugų teikimo sutartis, išskyrus atvejus, kai teikiama paslauga yra įtraukta į mokamų paslaugų sąrašą, patvirtintą 2005 m. lapkričio 2 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. JV-502 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įsteigtų bibliotekų teikiamų mokamų paslaugų sąrašo patvirtinimo“.

V SKYRIUS

VARTOTOJŲ TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

52. Vartotojas turi teisę:

52.1. gauti išsamią, tikslią ir aiškią informaciją apie Nacionalinės bibliotekos dokumentų fondą, teikiamas paslaugas, jų teikimo procedūras ir aptarnavimo sąlygas;

52.2. naudotis visais Nacionalinėje bibliotekoje sukauptais ir prieinamais informacijos ištekliais, informacijos paieškos priemonėmis, bibliografinės informacijos tvarkymo įrankiais, turima įranga bei patalpomis (erdvėmis) Nacionalinėje bibliotekoje nustatyta tvarka ir sąlygomis;

52.3. gauti panaudai dokumentus iš kitų Lietuvos ir užsienio bibliotekų;

52.4. tiesiogiai arba nuotolinio ryšio priemonėmis pateikti informacinę užklausą ir ne vėliau kaip per dvi darbo dienas gauti atsakymą į ją;

52.5. gauti konsultacijas ir (ar) dalyvauti mokymuose informacijos paieškos, atrankos, tvarkymo ir naudojimo klausimais;

52.6. naudotis Nacionalinės bibliotekos kompiuterizuotomis darbo vietomis, viešąja interneto prieiga, belaidžiu internetu bei asmeniniais nešiojamaisiais kompiuteriais;

52.7. dalyvauti Nacionalinėje bibliotekoje organizuojamuose viešuosiuose renginiuose;

52.8. asmeniniam naudojimui nekomerciniais tikslais atgaminti Nacionalinės bibliotekos dokumentus ar jų fragmentus laikantis Lietuvos Respublikos autorių ir gretutinių teisių įstatymo;

52.8.1. jeigu nėra reikiamos atgaminimo technikos, dokumentai gali būti išduoti išsinešti, vartotojas turi gauti leidimą. Dėl tolesnės tvarkos reikia kreiptis į dokumentą saugančio fondo vadovą (Taisyklių 6 priedas);

52.9. teikti prašymus, pasiūlymus ir skundus dėl Nacionalinės bibliotekos teikiamų ir (ar) planuojamų teikti paslaugų bei aptarnavimo sąlygų, dalyvauti vartotojų aptarnavimo kokybės tyrimuose, apklausose. Prašymai ir skundai nagrinėjami vadovaujantis Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus patvirtintu Asmenų skundų, prašymų ir pranešimų nagrinėjimo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje tvarkos aprašu ir kitais teisės aktais;

52.10. įgyvendinti savo, kaip duomenų subjekto, teises:

52.10.1. sužinoti (būti informuotam), ar bibliotekoje tvarkomi jo asmens duomenys, gauti jų kopiją (teisė žinoti) ir susipažinti su papildoma informacija, numatyta Reglamento (ES) 2016/679 15 straipsnio 1 ir 2 dalyse (teisė susipažinti);

52.10.2. reikalauti ištaisyti arba, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo tikslus, papildyti neišsamius asmens duomenis (teisė ištaisyti);

52.10.3. reikalauti ištrinti asmens duomenis, jei asmens duomenys buvo tvarkomi remiantis sutikimu ar pagal teisės aktus yra kitas pagrindas šiai teisei įgyvendinti (teisė „būti pamirštam“). Teisės aktų nustatyta tvarka teisė „būti pamirštam“ gali būti neįgyvendinta;

52.10.4. Reglamento (ES) 2016/679 18 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais reikalauti apriboti asmens duomenų tvarkymą (teisė apriboti);

52.11. nesutikti ar bet kuriuo metu atšaukti duotą sutikimą tvarkyti asmens duomenis šių Taisyklių 16 punkte nustatytais tikslais (teisė nesutikti);

52.12. nesutikti būti fotografuojamas renginių metu, užsiklijuodamas tai informuojantį lipduką;

52.13. gauti leidimą panaudoti Nacionalinės bibliotekos leistų dokumentų ištraukas rengiant publikacijas ar kitaip skelbiant viešai. Leidimą išduoda Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius, vartotojui pateikus rašytinį prašymą Nacionalinės bibliotekos generaliniam direktoriui (Taisyklių 7 priedas);

52.13.1. dokumentams, kurių autorių teisės nepriklauso Nacionalinei bibliotekai arba autorių teisių apsaugos laikotarpis yra pasibaigęs, leidimai publikuoti ar kitaip skelbti dokumentus neišduodami;

52.14. pagal paskirtį naudotis Nacionalinėje bibliotekoje esančiomis rakinamomis spintelėmis ir pakabomis šių Taisyklių nustatyta tvarka;

52.15. į Nacionalinę biblioteką patekti su šunim (toliau – augintinis), kai augintinis dalyvauja Nacionalinės bibliotekos renginio programoje ir atitinka kriterijus, nurodytus šių Taisyklių 52.15.1, 52.15.2, 52.15.3 punktuose. Augintiniui leidžiama būti tik Nacionalinės bibliotekos renginio erdvėse;

52.15.1. augintinis privalo būti vakcinuotas ir sveikos psichikos (ramiai reaguoti į aplinką ir dirgiklius, nekelti triukšmo ar šurmulio, kitų nepatogumų Nacionalinės bibliotekos lankytojams ar darbuotojams (lojimas, cypimas, nuolatinis išdykavimas));

52.15.2. augintinis turi būti paklusnus, dresuotas ir socializuotas (žino, kaip elgtis, nebijo ir nepuola žmonių, klauso šeimininko);

52.15.3. augintiniai turi būti su ne ilgesniu nei 1 m pavadžiu.

53. Vartotojo pareigos:

53.1. kartą per metus atnaujinti savo registracijos duomenis Registracijos ir informacijos punkte arba portale *ibiblioteka.lt*;

53.2. laikytis Taisyklių ir kitų bibliotekos teikiamas paslaugas reglamentuojančių teisės aktų bei nustatytų elgesio viešoje vietoje reikalavimų, taip pat asmens higienos reikalavimų;

53.3. laikytis nustatyto darbo laiko, dokumentus grąžinti ir darbus kompiuteriu baigti likus 15 (penkiolika) min. iki Nacionalinės bibliotekos darbo pabaigos, patalpas palikti laiku, prieš uždarant Nacionalinę biblioteką; nedelsiant paklusti nurodymams, kuriuos gauna nuskambėjus garsiniam įspėjamajam signalui (evakuaciniam ir pan.) ar žodiniams darbuotojų nurodymams. Apie darbo laiko pasikeitimus ir dalinius apribojimus Nacionalinė biblioteka skelbia iš anksto;

53.4. pagarbiai elgtis su kitais vartotojais ir Nacionalinės bibliotekos darbuotojais;

53.5. laikytis interneto etikos normų;

53.6. išjungti mobiliųjų įrenginių garsą, skaityklose ir renginių metu nekalbėti mobiliojo ryšio telefonais;

53.7. tausoti ir saugoti panaudai gautus dokumentus ir kitą bibliotekos turtą;

53.8. laiku grąžinti panaudai gautus dokumentus arba nustatyta tvarka pratęsti jų naudojimosi terminą;

53.9. patikrinti gautus panaudai dokumentus, ar nėra defektų (išplėšymų, subraukymų, išpjaustymų ar gedimų), o juos pastebėjus nedelsiant pranešti bibliotekos darbuotojui;

53.10. naudojantis informacijos ištekliais, vadovautis Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatomis;

53.11. suveikus dokumentų apsaugos signalizacijai, apsaugos darbuotojui parodyti išsinešamus dokumentus, daiktus;

53.12. Retų knygų ir rankraščių skaitykla naudotis tik retoms knygoms, rankraščiams ir NPDAF dokumentams skaityti, o Judaikos tyrimų centro skaitykla – tyrinėjant Judaikos fonduose saugomus dokumentus;

53.13. skaityklose esančiais kompiuteriais naudotis tik Nacionalinės bibliotekos įdiegtomis programomis;

53.14. negadinti įrangos, inventoriaus ir dokumentų, neišsinešti jų be leidimo;

53.15. valgyti tik tam pritaikytose vietose, t. y. Nacionalinės bibliotekos antrame aukšte esančioje kavinėje ir penktame aukšte esančioje erdvėje, jei erdvėje nevyksta renginys;

53.16. daiktus iš rakinamų spintelių pasiimti tą pačią dieną, kai jie buvo padėti, iki Nacionalinės bibliotekos darbo laiko pabaigos, raktus palikti spintelių spynoje;

53.17. Nacionalinė biblioteka neatsako už spintelėse paliktus daiktus po bibliotekos uždarymo, taip pat neatsako už be priežiūros paliekamus asmeninius daiktus bibliotekos erdvėse ir skaityklose;

53.18. įvykus nelaimingam atsitikimui ar konfliktinei situacijai, būtina nedelsiant pranešti apie tai bibliotekos darbuotojui;

53.19. palikti patalpas tokios pačios būklės, kokios buvo perduotos jas užsakant.

54. Vartotojui draudžiama:

54.1. naudotis kito vartotojo pažymėjimu, perduoti savo vartotojo pažymėjimą kitam asmeniui;

54.2. perduoti Nacionalinės bibliotekos suteiktus prisijungimo duomenis tretiesiems asmenims, naudotis svetimais naudotojo vardais ir slaptažodžiais;

54.3. išsinešti dokumentus ar įrangą iš Nacionalinės bibliotekos, jei jie neįrašyti į panaudai išduotų dokumentų apskaitą arba negautas Nacionalinės bibliotekos darbuotojo leidimas;

54.4. Nacionalinės bibliotekos kompiuteriuose įdiegti atsineštą arba atsisiųstą iš interneto programinę įrangą;

54.5. asmeninius nešiojamuosius kompiuterius jungti į Nacionalinės bibliotekos vietinį kompiuterių tinklą;

54.6. Nacionalinėje bibliotekoje, naudojantis viešosios interneto prieigos paslaugomis arba savo kompiuteriu, skaityti pornografinę, smurtą, terorizmą bei kitokią nusikalstamą veiklą skatinančią informaciją, kuri visuomenėje laikytina nepriimtina ar nepadoria, sukeliančia kitiems Nacionalinės bibliotekos vartotojams neigiamų pojūčių ir minčių, priversiančių pasijausti nepatogiai, nemaloniai ir pan., platinti elektronines šiukšles, piktybines programas, įsilaužti į kitas kompiuterines sistemas;

54.7. lankytis Nacionalinėje bibliotekoje apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, neštis į patalpas daiktus, kurie kelia pavojų aplinkiniams (pavyzdžiui, ginklų, šaudmenų, sprogstamųjų, nuodingųjų, psichotropinių, kitų pavojingų ar aštrų kvapą sklaidžiančių medžiagų), pavojingai elgtis, keliant grėsmę sau ir kitiems bibliotekos vartotojams, žodžiais ir (ar) veiksmais žeminti vartotojų ir darbuotojų žmogiškąjį orumą, diskriminuoti kitus asmenis, ignoruoti bendruosius asmens higienos ir elgesio viešosiose vietose reikalavimus;

54.8. bandyti patekti į uždarus renginius ir (arba) renginių metu ar po jų rengiamas vaišes renginių dalyviams;

54.9. užsiimti veikla, prieštaraujančia Nacionalinės bibliotekos paskirčiai, pavyzdžiui, organizuoti mitingus, religines apeigas, pardavinėti prekes ar paslaugas ir kt.;

54.10. platinti skrajutes, plakatus ar kitokios formos reklamą, skelbimus Nacionalinės bibliotekos patalpose iš anksto nesuderinus el. paštu media@lnb.lt. Komercinio ir nekultūrinio, nesocialinio pobūdžio sklaidos priemonės nėra priimamos;

54.11. savarankiškai įsirašyti Nacionalinėje bibliotekoje saugomus garso ir vaizdo dokumentus, kopijuoti muzikos kūrinių natų dokumentus, blogos fizinės būklės dokumentus;

54.12. keisti dokumentų išdėstymo tvarką skaityklose, perdėti dokumentus iš vieno aplanko į kitą, lankstyti, rašyti pastabas, atversti leidinius jėga ir didesniu kaip 115 laipsnių kampu, remtis ant jų, guldėti juos tekstu į apačią, palikti leidiniuose įvairius žymeklius ar kitaip žaloti dokumentą;

54.13. skaityklose ir Judaikos tyrimų centre valgyti, triukšmauti ir kitaip trukdyti kitiems vartotojams;

54.14. į Retų knygų ir rankraščių skaityklą bei Judaikos tyrimų centrą griežtai draudžiama neštis valgius bei gėrimus, viršutinius lauko drabužius bei didelius krepšius;

54.15. bendrose erdvėse triukšmauti ir kitaip trukdyti bibliotekos lankytojams ir darbuotojams;

54.16. rakinamose spintelėse laikyti gendančias, degias, sprogstamąsias, lakias, aštrų kvapą skleidžiančias medžiagas, spintelių raktą perduoti kitiems asmenims ar išsinešti iš Nacionalinės bibliotekos patalpų;

54.17. įsinešti ar atsivesti augintinius (išskyrus aklojo vedlį, kaniterapijos užsiėmimuose dalyvaujantį ar 52.15 punkte nurodytą šunį) į kitas Nacionalinės bibliotekos patalpas, nei nurodyta Taisyklių 52.15 punkte, įsinešti dviračius;

54.18. į skaityklas neštis riedlentes, paspirtukus ir kt., važinėti riedučiais;

54.19. lankytis jaučiant peršalimo ar gripo simptomus, sergant kitomis infekcinėmis ligomis;

54.20. Nacionalinės bibliotekos patalpose ir ant laiptų užsiimti kita, nei numatyta šiose Taisyklėse, veikla.

55. Vartotojo atsakomybė:

55.1. vartotojas, nepranešęs Nacionalinei bibliotekai apie prarastą vartotojo pažymėjimą, atsako už kito asmens, pasinaudojusio jo pažymėjimu, atliktus veiksmus;

55.2. vartotojas, praradęs ar nepataisomai sugadinęs Nacionalinės bibliotekos dokumentus, įrangą ar baldus, pakeičia juos tokiais pat arba lygiaverčiais;

55.2.1. dokumentai pripažįstami lygiaverčiais, įvertinus prarastų dokumentų kainą, leidimo metus, turimų egzempliorių skaičių ir paklausą Nacionalinėje bibliotekoje. Jei pakeisti dokumentų neįmanoma arba vartotojas pageidauja, už žalą galima sumokėti. Žalos dydis nustatomas pagal prarasto dokumento vertę iki jos atsiradimo: žalos dydis lygus dokumento balansinei vertei, gali būti pridedamas antstolio paslaugų mokestis. Už žalą sumokama banko pervedimu arba Nacionalinės bibliotekos kasoje;

55.2.2. įranga ir baldai pripažįstami esantys lygiaverčiai, įvertinus kainą ir funkcijas. Jei pakeisti įrangos ar baldų neįmanoma arba vartotojas pageidauja, už žalą galima sumokėti. Žalos už prarastą įrangą dydis lygus analogiškos įrangos rinkos kainai. Už žalą sumokama banko pervedimu arba Nacionalinės bibliotekos kasoje;

55.2.3. jeigu vartotojas nesutinka atlyginti padarytos žalos, skola išieškoma teismine tvarka Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;

55.3. jei dėl panaudai gauto dokumento, paskolintos įrangos praradimo ar sugadinimo vartotojas nesikreipia į Nacionalinę biblioteką ir neatsiskaito nustatyta tvarka iki panaudos termino pabaigos, jis turi atlyginti padarytą žalą arba sumokėti priskaičiuotus delspinigius. Žalos neatlyginus ar nesumokėjus delspinigių, jie išieškomi teisės aktų nustatyta tvarka;

55.4. nustačius tyčinio Nacionalinės bibliotekos dokumentų, įrangos ar kito turto pasisavinimo, sugadinimo ar sunaikinimo atvejus, vartotojas atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso arba Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka;

55.5. už vartotojo iki 16 metų prarastus arba nepataisomai sugadintus dokumentus ir (ar) žalą, padarytą kitam Nacionalinės bibliotekos turtui, atsako jo atstovas (tėvas, įtėvis, globėjas ar rūpintojas) šių Taisyklių ir teisės aktų nustatyta tvarka;

55.6. sugadinęs (praradęs) spintelės raktą, rakto pakabutį, vartotojas turi atlyginti padarytus nuostolius pagal Nacionalinės bibliotekos patvirtintą tvarką;

55.7. vartotojas atsako už spintelėse saugomų daiktų kenksmingumą ar padarytą žalą aplinkai, turtui, žmonių sveikatai ar gyvybei;

55.8. vartotojas, pažeidęs šias Taisykles, gali būti įspėtas raštu;

55.9. už šių Taisyklių pažeidimus Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu gali būti:

55.9.1. terminuotam laikui apribota teisė gauti Nacionalinės bibliotekos paslaugas. Įvertinant Taisyklių pažeidimo sunkumą, teisė naudotis Nacionalinės bibliotekos paslaugomis gali būti apribota nuo 3 (trijų) mėnesių iki 2 (dvejų) metų;

55.9.2. terminuotam laikui apribota teisė lankytis Nacionalinėje bibliotekoje už šiurkštų ir pakartotinį šių Taisyklių pažeidimą, keliantį pavojų Nacionalinės bibliotekos darbuotojų ir vartotojų saugumui bei sveikatai. Įvertinant Taisyklių pažeidimo šiurkštumo laipsnį, teisė lankytis Nacionalinėje bibliotekoje gali būti apribota nuo 6 (šešių) mėnesių iki 5 (penkerių) metų;

55.10. šiurkščiu Taisyklių pažeidimu laikomas šiurkštus vartotojo pareigų ir (ar) draudimų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos įstatymuose ar kituose norminiuose teisės aktuose, pažeidimas arba kitas šiurkštus nusižengimas nustatytai tvarkai. Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius turi teisę spręsti dėl kiekvieno Taisyklių pažeidimo sunkumo laipsnio, atsižvelgdamas į individualias pažeidimo aplinkybes, kilusius padarinius, pažeidėjo kaltę;

55.11. Nacionalinės bibliotekos paslaugos lankytojui neteikiamos, kai pasireiškia jo elgesys, signalizuojantis apie padidėjusią smurtinio elgesio riziką. Tokiu atveju yra nedelsiant paprašoma lankytojo išeiti iš Nacionalinės bibliotekos patalpų, jam atsisakius – iškviečiami teisėsaugos

pareigūnai, įvertinus rizikos lygį, apribojama teisė lankytis Nacionalinėje bibliotekoje terminuotam arba neterminuotam laikotarpiui;

55.12. už nepilnamečių vaikų saugumą ir priežiūrą atsako vaikus atlydėję suaugę asmenys (tėvai, įtėviai, globėjai).

VI SKYRIUS

NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS TEISĖS IR PAREIGOS

56. Nacionalinė biblioteka turi teisę:

56.1. rinkti ir tvarkyti šių Taisyklių 16 punkte nustatytiems tikslams pasiekti vartotojų asmens duomenis, o gavusi rašytinį vartotojų sutikimą – mokslinių ir (ar) vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimų tikslais rinkti papildomus asmens duomenis;

56.2. renginių metu fotografuoti, viešinti nuotraukas Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje, socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje ar kitose viešinimo priemonėse;

56.3. nustatyti vartotojų aptarnavimo laiką, išduodamų dokumentų skaičių ir skolinimo terminus, termino pratęsimo ir dokumentų, patalpų rezervavimo tvarką ir kitas specialias naudojimosi biblioteka sąlygas;

56.4. teisės aktų nustatyta tvarka ir Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintais įkainiais teikti mokamas paslaugas;

56.5. paprašyti vartotojų parodyti išsinešamus dokumentus ir daiktus, jeigu suveikė dokumentų apsaugos signalizacija ar kilo įtarimas dėl Nacionalinės bibliotekos turto, Nacionalinės bibliotekos vartotojo asmeninio turto vagystės;

56.6. Nacionalinės bibliotekos apsaugos darbuotojas turi teisę stabdyti nesilaikančio elgesio viešojoje vietoje reikalavimų asmens veiksmus;

56.7. neįleisti į Nacionalinę biblioteką asmenų, apsvaigusių nuo alkoholio, psichotropinių ar narkotinių medžiagų arba rodančių nepagarbą aplinkiniams ar aplinkai, arba akivaizdžiai nesilaikančių asmens higienos reikalavimų;

56.8. nurodyti vartotojams pasišalinti iš Nacionalinės bibliotekos patalpų, jei jiems apribota teisė lankytis Nacionalinėje bibliotekoje, jei vartotojai yra apsvaigę nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, jeigu užsiima komercine veikla Nacionalinės bibliotekos patalpose arba kitaip pažeidžia Nacionalinės bibliotekos teikiamas paslaugas reglamentuojančius teisės aktus;

56.9. Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus sprendimu terminuotam laikui apriboti asmens teisę naudotis Nacionaline biblioteka ar kuria nors iš Nacionalinės bibliotekos teikiamų

paslaugų, jei vartotojas nesilaikė Taisyklių ir (ar) kitų teikiamų paslaugų tvarką reglamentuojančių teisės aktų;

56.10. teisės aktų nustatyta tvarka kreiptis į įgaliotų institucijų pareigūnus, nustačius neteisėtus Nacionalinės bibliotekos dokumentų ar kito turto pasisavinimo, tyčinio sugadinimo ar sunaikinimo atvejus bei viešosios tvarkos pažeidimo atveju;

56.11. informuoti kitas LIBIS bibliotekas apie vartotojus, pametusius ar kitaip praradusius pažymėjimus, negrąžinusius panaudai išduotų dokumentų;

56.12. elektroninėmis ir kitomis ryšio priemonėmis priminti registruotajam Nacionalinės bibliotekos vartotojui apie besibaigiantį ir pasibaigusį paskolintų dokumentų panaudos terminą;

56.13 žodžiu arba raštu įspėti vartotojus, pažeidusius šias Taisykles ar kitus Nacionalinės bibliotekos teikiamas paslaugas reglamentuojančius teisės aktus;

56.14. specializuotoms paslaugoms pasitvirtinti atskiras tvarkas ar taisykles;

56.15. paliktus rakinamose spintelėse ar ant pakabų daiktus po Nacionalinės bibliotekos uždarymo saugoti 5 (penkias) paras atskiroje patalpoje. Maisto produktai nesaugomi, jie utilizuojami iš karto;

56.16. pakeisti baldų išdėstymą bei keisti erdvės paskirtį.

57. Nacionalinės bibliotekos pareigos:

57.1. užtikrinti šiomis Taisyklėmis nustatytų vartotojų teisių įgyvendinimą;

57.2. teikiant paslaugas, vadovautis pagarbos žmogaus teisėms, lygių galimybių, teisingumo, nediskriminavimo, profesinės etikos principais, Nacionalinės bibliotekos nuostatais ir šiomis Taisyklėmis;

57.3. patvirtinti ir Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje paskelbti Taisykles ir kitus norminius dokumentus, būtinus teikiant specializuotas paslaugas;

57.4. informuoti apie Nacionalinės bibliotekos paslaugas ir informacinius išteklius, užtikrinti galimybę jais naudotis;

57.5. vertinti Nacionalinės bibliotekos vartotojų aptarnavimo kokybę ir atlikti vartotojų (aptarnaujamos bendruomenės) poreikių bei nuomonės tyrimus, panaudoti jų rezultatus teikiamų paslaugų kokybei gerinti, naujiems produktams ir paslaugoms kurti;

57.6. rašytiniu Nacionalinės bibliotekos darbuotojo ir (ar) nukentėjusio asmens tarnybiniu pranešimu ir (ar) techninėmis priemonėmis (filmavimo, fotografavimo, garso įrašymo įranga ir pan.) fiksuoti Nacionalinės bibliotekos teikiamas paslaugas reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo faktą ir parašyti tarnybinį pranešimą, esant poreikiui informuoti atitinkamas teisėsaugos institucijas;

57.7. įvertinti vartotojo padarytą pažeidimą pagal masto, sunkumo bei poveikio trukmės kriterijus

ir priimti sprendimą dėl teisės naudotis Nacionaline biblioteka ar jos teikiama konkrečia paslauga (paslaugomis) ribojimo. Vartotojas su sprendimu supažindinamas registruotu laišku ir (ar) jo registracijos formoje nurodytu elektroniniu paštu;

57.8. kreiptis į policijos įstaigą, nustačius neteisėtus bibliotekos dokumentų ar kito turto pasisavinimo, tyčinio sugadinimo ar sunaikinimo, viešosios tvarkos pažeidimo atvejus.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58. Nacionalinė biblioteka neatsako už vartotojų be priežiūros paliktus daiktus.

59. Už šių Taisyklių pažeidimą asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

60. Šios Taisyklės tvirtinamos, keičiamos ir pripažįstamos netekusiomis galios Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu.
